

BÀI 1

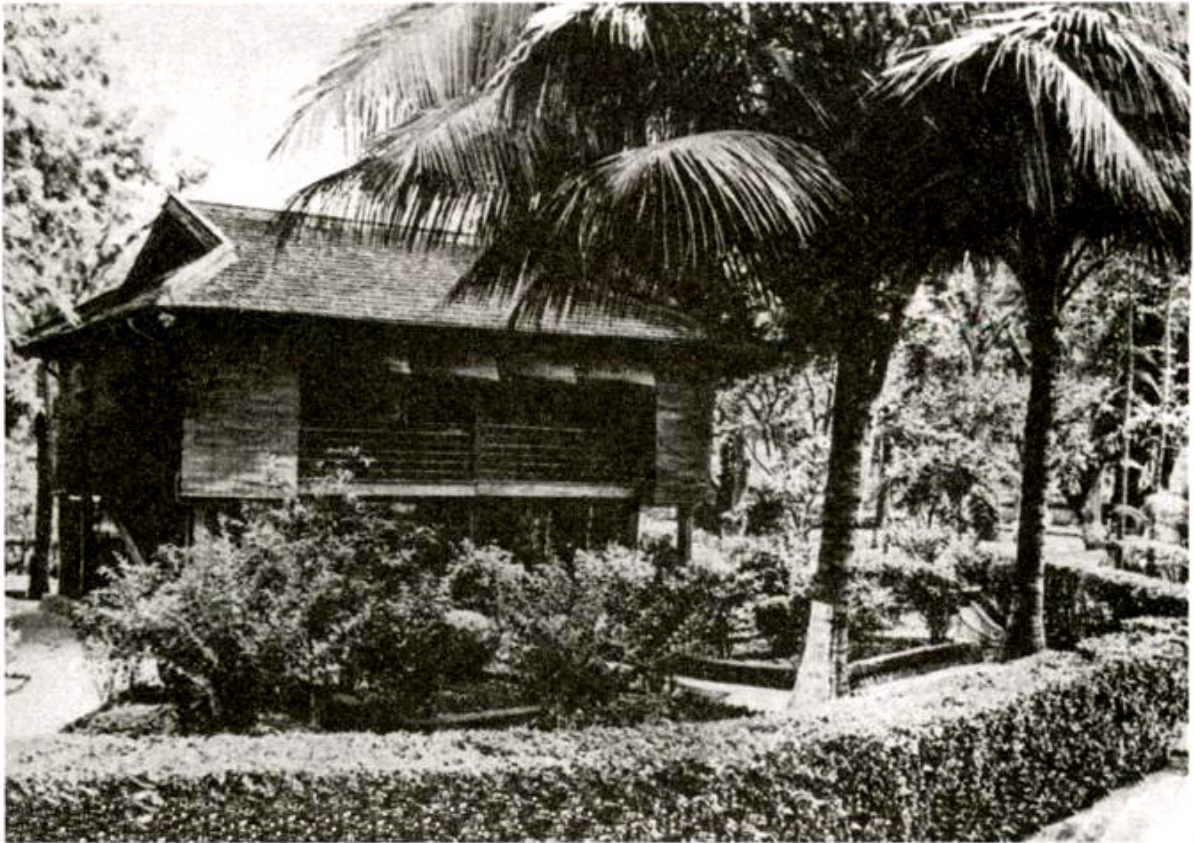
Kết quả cần đạt

- *Thấy được những vẻ đẹp trong phong cách Hồ Chí Minh – sự kết hợp hài hoà giữa truyền thống và hiện đại, dân tộc và nhân loại, vĩ đại và bình dị – để càng thêm kính yêu Bác, tự nguyện học tập theo gương Bác.*
- *Nắm được các phương châm hội thoại về lượng và về chất để vận dụng trong giao tiếp.*
- *Biết sử dụng một số biện pháp nghệ thuật trong văn bản thuyết minh.*

VĂN BẢN

PHONG CÁCH⁽¹⁾ HỒ CHÍ MINH

Trong cuộc đời đầy truân chuyên⁽²⁾ của mình, Chủ tịch Hồ Chí Minh đã tiếp xúc với văn hoá nhiều nước, nhiều vùng trên thế giới, cả ở phương Đông và phương Tây. Trên những con tàu vượt trùng dương, Người đã ghé lại nhiều hải cảng, đã thăm các nước châu Phi, châu Á, châu Mĩ. Người đã từng sống dài ngày ở Pháp, ở Anh. Người nói và viết thạo nhiều thứ tiếng ngoại quốc : Pháp, Anh, Hoa, Nga... và Người đã làm nhiều nghề. Có thể nói ít có vị lãnh tụ nào lại am hiểu nhiều về các dân tộc và nhân dân thế giới, văn hoá thế giới sâu sắc như Chủ tịch Hồ Chí Minh. Đến đâu Người cũng học hỏi, tìm hiểu văn hoá, nghệ thuật đến một mức khá uyên thâm⁽³⁾. Người cũng chịu ảnh hưởng của tất cả các nền văn hoá, đã tiếp thu mọi cái đẹp và cái hay đồng thời với việc phê phán những tiêu cực của chủ nghĩa tư bản. Nhưng điều kì lạ là tất cả những ảnh hưởng quốc tế đó đã nhào nặn với cái gốc văn hoá dân tộc không gì lay chuyển được ở Người, để trở thành một nhân cách rất Việt Nam, một lối sống rất bình dị, rất Việt Nam, rất phương Đông, nhưng cũng đồng thời rất mới, rất hiện đại [...].

Nhà sàn của Bác Hồ tại Phủ Chủ tịch, Hà Nội

Lần đầu tiên trong lịch sử Việt Nam và có lẽ cả thế giới, có một vị Chủ tịch nước lấy chiếc nhà sàn nhỏ bằng gỗ bên cạnh chiếc ao làm "cung điện" của mình. Quả như một câu chuyện thần thoại, như câu chuyện về một vị tiên, một con người siêu phàm⁽⁴⁾ nào đó trong cổ tích. Chiếc nhà sàn đó cũng chỉ vắn vắn có vài phòng tiếp khách, họp Bộ Chính trị⁽⁵⁾, làm việc và ngủ, với những đồ đạc rất mộc mạc đơn sơ. Và chủ nhân chiếc nhà sàn này cũng trang phục hết sức giản dị, với bộ quần áo bà ba nâu, chiếc áo trấn thủ⁽⁶⁾, đôi dép lố⁽⁷⁾ thô sơ như của các chiến sĩ Trường Sơn đã được một tác giả phương Tây ca ngợi như một vật thần kì. Hằng ngày, việc ăn uống của Người cũng rất đạm bạc, với những món ăn dân tộc không chút cầu kì, như cá kho, rau luộc, dưa ghém, cà muối, cháo hoa.

Và Người sống ở đó, một mình, với một tư trang ít ỏi, một chiếc va li con với vài bộ áo quần, vài vật kỉ niệm của cuộc đời dài. Tôi dám chắc không có một vị lãnh tụ, một vị tổng thống hay một vị vua hiền nào ngày trước lại sống đến mức giản dị và tiết chế⁽⁸⁾ như vậy. Bất giác ta nghĩ đến các vị hiền triết⁽⁹⁾ ngày xưa

như Nguyễn Trãi ở Côn Sơn hay Nguyễn Bình Khiêm sống ở quê nhà với những thú quê thuần đức⁽¹⁰⁾ :

Thu ăn măng trúc, đông ăn giá

Xuân tắm hồ sen, hạ tắm ao...

Nếp sống giản dị và thanh đạm của Bác Hồ, cũng như các vị danh nho⁽¹¹⁾ xưa, hoàn toàn không phải là một cách tự thân thánh hoá, tự làm cho khác đời, hơn đời, mà đây là lối sống thanh cao, một cách di dưỡng tinh thần⁽¹²⁾, một quan niệm thẩm mỹ về cuộc sống, có khả năng đem lại hạnh phúc thanh cao cho tâm hồn và thể xác.

(Lê Anh Trà, *Phong cách Hồ Chí Minh, cái vĩ đại gắn với cái giản dị*, trong *Hồ Chí Minh và văn hoá Việt Nam*, Viện Văn hoá xuất bản, Hà Nội, 1990)

Chú thích

(1) *Phong cách* : ở đây dùng với nghĩa là lối sống, cách sinh hoạt, làm việc, ứng xử,... tạo nên cái riêng của một người hay một tầng lớp người nào đó.

(2) *Truân chuyên* : gian nan, vất vả.

(3) *Uyên thâm* : có trình độ kiến thức rất sâu (*uyên* : vực sâu, sâu ; *thâm* : sâu).

(4) *Siêu phàm* : vượt lên trên người thường hoặc những điều thường thấy (*siêu* : cao vượt lên ; *phàm* : bình thường, tầm thường).

(5) *Bộ Chính trị* : ở đây chỉ cơ quan lãnh đạo cấp cao nhất của Đảng Cộng sản Việt Nam.

(6) *Áo trấn thủ* : áo bông ngắn đến thắt lưng, không có tay, may chần, mặc bó sát vào người, dùng trang bị cho bộ đội trong kháng chiến chống Pháp.

(7) *Dép lốp* : dép cao su, tận dụng lốp ô tô cũ làm đế dép.

(8) *Tiết chế* : hạn chế, giữ cho không vượt quá mức.

(9) *Hiên triết* : người có tài năng, đức độ, hiểu biết sâu rộng, được người đời tôn vinh.

(10) *Thuần đức* : đạo đức hoàn toàn trong sáng.

(11) *Danh nho* : nhà nho nổi tiếng.

(12) *Di dưỡng tinh thần* : bồi bổ cho sáng khoái về tinh thần, giữ cho tinh thần vui khoẻ.

ĐỌC – HIỂU VĂN BẢN

1. Vốn tri thức văn hoá nhân loại của Chủ tịch Hồ Chí Minh sâu rộng như thế nào ? Vì sao Người lại có được vốn tri thức sâu rộng như vậy ?
2. Lối sống rất bình dị, rất Việt Nam, rất phương Đông của Bác Hồ được biểu hiện như thế nào ?
3. Vì sao có thể nói lối sống của Bác là sự kết hợp giữa giản dị và thanh cao ?
4. Nêu cảm nhận của em về những nét đẹp trong phong cách Hồ Chí Minh.

Ghi nhớ

Vẻ đẹp của phong cách Hồ Chí Minh là sự kết hợp hài hoà giữa truyền thống văn hoá dân tộc và tinh hoa văn hoá nhân loại, giữa thanh cao và giản dị.

LUYỆN TẬP

Tìm đọc và kể lại những câu chuyện về lối sống giản dị mà cao đẹp của Chủ tịch Hồ Chí Minh.